

(voordracht Aad Penders 31-8-2019)

Geld is altijd belangrijk geweest voor de mens

Het was niet alleen belangrijk voor het levensonderhoud en alle kosten die het met zich meebracht, maar ook voor belastingen en groei in vermogen.

Voor de werkende klasse is het altijd een strijd geweest goed rond te komen van het geld / loon dat zij verdiende. Aan deze situatie is heden ten dage nog altijd niet veel veranderd.

Muntgeld heeft ook iets magisch, zo kon men het sparen in alle vormen van spaarpotten (afgeleid van het oppotten in een kruik) tot het doneren in offerblokken - voor de arme medemens of zieken en behoeftigen alsook voor de kerk of het klooster.

Munten hebben dan ook iets romantisch, het geluid van de klinkende munt of de fraaie beeldenaars op de munt zelf. Muntgeld kent zijn oorsprong reeds sinds voor Christus en heeft heden ten dage nog immer zijn functie als betaalmiddel.

Munten werden vervaardigd uit verschillende metalen zoals koper, zilver en goud. Met de opkomst van de handel in Europa ontstond de behoefte aan muntgeld met een hoge waarde. Goud was hier de ideale grondstof voor, gezien de hoge waarde van dit metaal. Voorheen was zilver het metaal voor muntgeld van hogere waarde. Voor kleingeld was koper altijd al de metaalsoort waarvan dit muntgeld werd vervaardigd.

Wat mij als verzamelaar zo fascineert is het gegeven dat muntgeld de mens al vanaf het prille begin zo heeft beïnvloed in zijn handelen en omgang met deze materie. De mens heeft door de waarde van het muntgeld niet alleen een beter leven nagejaagd, ook het idee dat men rijkdom middels dit muntgeld kon vergaren was voor velen een drijfveer.

Muntgeld werd immers dicht op het lijf bewaard in beurzen, geldtassen etc. Op het moment van veel en overvloedig muntgeld bezitten, was het niet verstandig dit op het lijf te bewaren. Zo ontstond de behoefte muntgeld in spaardepots te bewaren, zoals kruiken, kisten van ijzer of eiken kisten met zwaar ijzerbeslag etc. Banken bestonden immers nog niet en bij grote overvloed van kapitaal begon men geld uit te lenen tegen rentevergoeding, vooral aan machthebbers als koningen, adel en later aan ondernemingen.

De lombarden uit Italië waren in Europa van de middeleeuwen tot de late middeleeuwen zeer actief. Het is ook het gevolg geweest dat deze machtige koopmansfamilies uit Italië en Duitsland het banksysteem hebben geïntroduceerd. Machtige kooplieden uit Italië en Duitsland waren:

- fam. _____
- fam. Fugger en _____

Wij als verzamelaars die hier aanwezig zijn, hebben ook met dit fenomeen 'muntgeld' te maken, en wel door onze interesse in muntgewichten. Ik wil u vandaag meenemen in de verzamelwereld in een wat bredere zin. Er is voor u een overzichtstentoonstelling gemaakt die al deze aspecten van muntgeld en zijn vormen van bewaren - controle - wetgeving etc. aan u allen te laten zien.

Ik heb mij in dezen toegespitst op de periode 1500-1620 en hiervan in alle aspecten ervan u wat laten zien: oppotten van geld in kruiken, geldkisten en beurzen en offerbussen. Controle-instrumenten via wisselaars beeldenaers en muntgewichtdozen, placcaten.

Te zien is een betaaltafel uit de zestiende eeuw, een ijzeren geldkist eind zestiende eeuw, ijzeren geldkistje aan ketting, diverse geldbeurzen en geldzak. Vroege muntgewichtdozen, beeldenaers, wisselboeken, serie 1499 muntgewichten volgens het Munttarief 1499 en enkele vroege gouden munten.